

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації аспірантки кафедри економіки та міжнародних економічних відносин Полтавського державного аграрного університету **Баган Надії Валеріївни** на тему: «Формування та ефективність використання ресурсів аграрних підприємств», що подається на здобуття ступеня доктора філософії галузі знань 05 – Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 – Економіка

Комісія у складі: доктора економічних наук, професора Махмудова Ханлара Зейналовича; кандидата економічних наук, доцента Дядик Тетяни Василівни розглянули дисертаційну роботу Баган Надії Валеріївни на тему: «Формування та ефективність використання ресурсів аграрних підприємств», виконану в Полтавському державному аграрному університеті під керівництвом доктора економічних наук, професора Березіної Людмили Михайлівни.

Комісія вважає:

1. Актуальність теми дисертації. Дисертація Баган Надії Валеріївни на тему: «Формування та ефективність використання ресурсів аграрних підприємств» виконана на актуальну тему і є закінченою науково-дослідною роботою.

Актуальність теми, новизна, теоретичне та практичне значення проведених досліджень спрямовані на обґрунтування теоретико-методичних засад та розроблення практичних рекомендацій щодо ефективності використання ресурсів аграрних підприємств.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота пов'язана з науковими напрямками Полтавського державного аграрного університету та є складовою таких наукових тем: «Розробити теоретико-методологічні, науково-методичні і практичні засади розвитку виробничо-господарської, фінансово-економічної і соціальної діяльності та процесів ресурсо-енергозбереження і управління (менеджменту) підприємств з виробництва і переробки аграрної продукції в умовах ринку», де авторкою удосконалено методичний підхід до оцінки інтегрального показника ефективності використання ресурсів аграрних підприємств на основі розробленої системи показників оцінки ефективності використання ресурсів (державний реєстраційний номер 0117U003096); «Розробити теоретико-методологічні, науково-методичні і практичні засади ринкового розвитку, прогнозування, макроекономічного планування і державного регулювання в системі управління економікою, підприємницькій і соціально-економічній діяльності на рівні галузі сільського господарства та сільських територій», де удосконалено матричний підхід до визначення стратегії підвищення ефективності використання ресурсів аграрних

підприємств та набув подальшого розвитку організаційно-економічний механізм підвищення ефективності використання ресурсів аграрних підприємств (державний реєстраційний номер 0117U003097).

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів. Теоретичні обґрунтування, практичні рекомендації, висновки й пропозиції щодо формування та ефективності використання ресурсів аграрних підприємств, які отримані в результаті дисертаційного дослідження, зроблені автором самостійно. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, у дисертації використовуються лише ті положення, які є результатом власного доробку здобувача. Особистий внесок дисертанта в роботах, які опубліковані в співавторстві, зазначений у нижченаведеному списку опублікованих праць.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій. Наукові положення, висновки та рекомендації, отримані за результатами дисертаційного дослідження, є обґрунтованими та достовірними. Методологічною основою роботи послужив системний підхід до вивчення досліджуваних явищ і процесів, що дозволило авторці комплексно розглянути питання, пов'язані з формуванням та ефективним використанням ресурсів аграрних підприємств.

Наукові припущення підтверджено за допомогою загальнонаукових, економічних та управлінських методів наукового пізнання. Під час дослідження авторкою використано прийоми наукової абстракції, історичного, логічного, діалектичного, економіко-статистичного, табличного прийомів та методи анкетування й опитування, порівняння, модифікованої головної компоненти, динамічної регресії та ретроспективного аналізу, узагальнення, системного аналізу, графічний та ін.

Обґрунтованість основних наукових положень і висновків дисертантки підтверджується доведенням їх до рівня практичних рекомендацій, поданих Департаменту агропромислового розвитку Полтавської обласної державної адміністрації; Регіональному фонду підтримки підприємництва у Полтавській області; керівництву СТОВ «Мусіївське»; ТОВ «Промінь-Приват»; ТОВ «АГРОФІРМА ДНІПРОАГРОЛАН»; ТОВ «Оріон Молоко», ТОВ Агрофірма «ЗОРЯ АГРО». Теоретичні узагальнення дисертаційного дослідження використовуються у навчальному процесі Полтавського державного аграрного університету.

5. Ступінь новизни основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру. Наукові положення, що містяться в дисертації, є достовірними, аргументованими, ґрунтуються на міцному методологічному фундаменті, спираються на глибоке опрацювання публікацій провідних вітчизняних і зарубіжних вчених. Авторкою використано достатній масив економіко-статистичної інформації щодо ефективності використання ресурсів

аграрних підприємств.

Дисертація містить елементи наукової новизни, а саме:

удосконалено:

– визначення поняття «ресурси аграрних підприємств», яке, на відміну від існуючих, представлено як сукупність органічно взаємопов'язаних природних, матеріальних, нематеріальних, фінансових, трудових, часових та інформаційних ресурсів, які при взаємодії один з одним та при врахуванні впливу чинників зовнішнього та внутрішнього середовища забезпечують безперерйну діяльність аграрного підприємства з метою отримання максимального прибутку беручи до уваги економічну, екологічну та соціальну основи, що дало можливість актуалізувати економічний, екологічний та соціальний аспекти підвищення ефективності використання ресурсів аграрних підприємств;

– класифікацію ресурсів аграрних підприємств, яка, на відміну від існуючих, доповнена ознаками класифікації інформаційних (за ступенем достовірності; за ступенем надійності; за шляхом (рівнем) передачі; за каналом передачі; за сферою використання) та часових (за ефективністю використання; за галузевою приналежністю; за швидкістю прийняття рішення; за використанням часу з урахуванням сезонності виробництва) ресурсів, що дозволило конкретизувати вплив розглянутих видів ресурсів на діяльність аграрного підприємства;

– методичний підхід до оцінки ефективності використання ресурсів аграрних підприємств, який, на відміну від існуючих, базується на розрахунку показників економічної, екологічної, соціальної ефективності та рентабельності використання матеріальних, нематеріальних, трудових, фінансових, земельних, інформаційних та часових ресурсів аграрних підприємств, що дозволило виявити вплив на ефективність використання конкретного виду ресурсів;

– методичний підхід до інтегрального оцінювання ефективності використання ресурсів аграрних підприємств, який, на відміну від існуючих, передбачає інтегральну оцінку економічної, соціальної, екологічної та загальної ефективності використання матеріальних, земельних, трудових, фінансових, інформаційних та часових ресурсів, здійснену через нормалізацію груп одиничних коефіцієнтів методом модифікованої головної компоненти, що дозволило визначити поточний загальний інтегральний рівень ресурсоефективності діяльності підприємств з метою його подальшого прогнозування методами лінійної та динамічної регресії;

– матричний підхід до визначення стратегії підвищення ефективності використання ресурсів аграрних підприємств, який, на відміну від існуючих, базується на прогнозованому рівні інтегральної оцінки економічної, соціальної та екологічної ефективності ресурсовикористання, що дозволило охарактеризувати діючу ресурсну стратегію та обґрунтувати необхідність її оптимізації у економічно-соціальному, економічно-екологічному або соціально-екологічному напрямках;

набули подальшого розвитку:

– підходи до визначення внутрішніх та зовнішніх чинників впливу на ефективність використання ресурсів аграрних підприємств, що, на відміну від існуючих, ґрунтуються на розрахунку факторних аналізів продуктивності праці, валової продукції, рентабельності персоналу, матеріаловіддачі та прибутку для дослідження внутрішніх чинників впливу, та виокремлення зовнішніх чинників впливу на ефективність використання кожного виду ресурсів окремо, що дозволить зменшити негативний вплив чинників, перш за все, внутрішнього середовища на ефективність використання ресурсів аграрних підприємств;

– організаційно-економічний механізм підвищення ефективності використання ресурсів аграрних підприємств, який, на відміну від існуючих, враховує особливості кожного з видів ресурсів, вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, регулятивні функції суб'єктів аграрної сфери макро- та мікрорівнів, а також має адаптивні властивості для можливості оперативного коригування та використання елементів зазначеного механізму, що дозволило сформувати систему заходів для підвищення ефективності ресурсоспоживання, ресурсоощадження та ресурсозбереження для кожного аграрного підприємства в межах його прогнозованої стратегії підвищення ефективності використання ресурсів.

6. Наукове і практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що розроблені теоретико-методичні та практичні положення доведені до рівня методичних рекомендацій, які пропонуються для впровадження у практику аграрних підприємств України та органів державної влади й місцевого самоврядування під час формування та реалізації стратегій регіонального розвитку. Практичне значення має розрахунок прогнозованих змін значень інтегральних показників економічної, соціальної та екологічної ефективності використання ресурсів аграрних підприємств. Зазначені рекомендації використані в роботі Департаменту агропромислового розвитку Полтавської обласної державної адміністрації (довідка № 02.1-24/107 від 07.12.2021 р.). Визначені позитивні та негативні тенденції розвитку аграрних підприємств Полтавської області враховані «Регіональним фондом підтримки підприємництва по Полтавській області» під час стратегічного планування та надання консультаційних (дорадчих) послуг для місцевих підприємств (довідка № 15 від 25.03.2021 р.). Розроблені авторкою рекомендації щодо інтегральної оцінки економічної ефективності використання ресурсів та запропонована методика визначення стратегії підвищення ефективності використання ресурсів схвалено та використано в практичній діяльності ТОВ «Оріон Молоко» (довідка № 56 від 17.02.2021 р.). Пропозиції авторки щодо внутрішніх чинників впливу на ефективність використання ресурсів використано для підвищення їх ефективності у СТОВ «Мусіївське» (довідка № 73 від 08.04.2021 р.). Окремі результати апробування авторського методичного підходу до

інтегральної оцінки ефективності використання ресурсів аграрних підприємств використані у підприємстві ТОВ Агрофірма «ЗОРЯ АГРО» використанням комплексу економічних, організаційних, технологічних та інноваційних заходів з метою підвищення ефективності використання ресурсів (довідка № 40 від 21.05.2021 р.). Результати дисертаційного дослідження, висновки та пропозиції щодо удосконалення організаційно-економічного механізму використано для підвищення ефективності використання ресурсів в діяльності ТОВ «Промінь-Приват» (довідка № 84 від 09.06.2021 р.). Пропозиції авторки щодо розвитку підприємства на основі стратегії підвищення ефективності ресурсовикористання знайшли своє відображення у практичній діяльності ТОВ «АГРОФІРМА ДНІПРОАГРОЛАН» (довідка № 127 від 23.06.2021 р.).

Теоретичні узагальнення дисертаційної роботи використовуються в навчальному процесі Полтавського державного аграрного університету МОН України при підготовці здобувачів вищої освіти під час викладання дисциплін «Економіка підприємства», «Економіка та організація агропромислових формувань», «Економіка природокористування», «Економічне управління підприємством» (довідка № 01-11/62 від 11.08.2021 р.).

- 7. Повнота опублікування результатів дисертації та особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих зі співавторами та захищених за темою дисертації.** Дисертаційне дослідження Баган Надії Валеріївни знайшло відображення у 28 наукових працях, із яких 4 статті – у колективних монографіях, 5 статей – у наукових фахових України, що внесені до міжнародних наукометричних баз даних, 1 стаття – у науковому періодичному виданні країни Європейського Союзу, 1 стаття у журналі, включеному до наукометричної бази даних Web of Science, 17 праць апробаційного характеру. Загальний обсяг наукових праць за темою дисертації становить 8,5 друк. арк., особисто автору належить 5,91 друк. арк., що дозволяє вважати виконаними положення п. 11 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167. Положення дисертаційного дослідження, які складають наукову новизну, повністю висвітлені у наукових спеціалізованих виданнях та обговорені на науково-практичних конференціях.

Список публікацій здобувача

Статті у монографіях:

1. Баган Н. В. Альтернативні джерела енергії: досвід іноземних країн та їх стан в Україні. *Розробка та вдосконалення енергетичних систем з урахуванням наявного потенціалу альтернативних джерел енергії* : колективна монографія / за ред. О. О. Горба, Т. О. Чайки, І. О. Яснолоб. Полтава : ТОВ НВП «Укрпромторгсервіс», 2017. С.

9–16. (0,55 друк. арк.).

2. Berezina L. M., Bahan N. V. «Innovation as an efficiency increasing factor of agricultural enterprises resources using». *Management of innovative development the economic entities* : collective monograph edited by M. Bezpartochnyi, I. Britchenko, in 2 Vol. Higher School of Social and Economic. Przeworsk : Wydawnictwo i Drukarnia NOVA SANDEC, 2018. P. 161–168. (Особистий внесок автора: визначені чинники підвищення ефективності діяльності підприємств на інноваційних засадах, 0,36 / 0,20 друк. арк.).

3. Berezina L., Bahan N. Labor market of Ukraine trends of development. *Management mechanisms and development strategies of economic entities in conditions of institutional transformations of the global environment* : collective monograph / edited by M. Bezpartochnyi, in 2 Vol. ISMA University. Riga : «Landmark» SIA, 2019. P. 159–166. (Особистий внесок автора: визначені напрямки підвищення рівня зайнятості сільського населення, 0,32 / 0,16 друк. арк.).

4. Баган Н. В. Ресурсний потенціал сільськогосподарських підприємств: стан та тенденції розвитку. *Наукове забезпечення економічного розвитку, правового регулювання, управління, енергоефективності та провайдингу екоінновацій в аграрній і суміжних галузях в умовах глобалізації* : колективна монографія. Полтава. 2021. С. 89–99. (0,40 друк. арк.).

Статті в науковому періодичному виданні країни Європейського Союзу:

5. Bahan N. Economik, social and environmental features of use land resources in Ukraine and world. *Green, Blue&Digital Economy Journal*. Vol. 2 No. 1. Riga, Latvia : Baltija Publishing. 2021. P. 10–16. (**Index Copernicus, Research Papers in Economics**.) (0,56 друк. арк.).

Наукові праці у журналі, включеному до наукометричної бази даних Web of Science:

6. Kulinich T., Berezina L, **Bahan N.**, Vashchenko I., Huriievskia V. Application of project management: lean technologies and saving manufacturing (aspects of management and public administration). *IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security*. VOL.21 No.5. 2021. P. 57–68. (**Web of Science**). (0,87/0,19 друк. арк.). (Особистий внесок автора: проаналізовано використання технології Industry 4.0 та LEAN-технології з використанням статистичних показників та методів аналізу: парної кореляції, регресійного аналізу, методів порівняння, синтезу та узагальнення).

Статті у наукових фахових виданнях України, включених до міжнародних наукометричних баз:

7. Березіна Л. М., **Баган Н. В.** Актуальні проблеми використання ресурсів аграрних підприємств. *Вісник Черкаського університету. Серія «Економічні науки»*. 2018. С. 12–21. (**Index Copernicus, Google Scholar**). (Особистий внесок автора: виокремлені проблеми, які виникають у процесі використання ресурсів аграрних підприємств, та запропонованні шляхи їх подолання 0,93 / 0,47 друк. арк.).

8. Безпарточний М. Г., Березіна Л. М., **Баган Н. В.** Витратний складник у стратегічному розвитку аграрних. *Проблеми системного підходу в економіці. Збірник наукових праць*. Випуск 2(70). Частина 1. 2019. С. 57–64. (**Index Copernicus, Google Scholar**). (Особистий внесок автора: визначені стратегічні напрями зростання економічної ефективності аграрних підприємств через скорочення витрат господарської діяльності, поліпшення техніко-технологічної бази виробництва, розвиток маркетингу, підвищення продуктивності праці та вдосконалення системи управління загалом і управління витратами зокрема 0,66 / 0,26 друк. арк.).

9. Березіна Л. М., **Баган Н. В.**, Потяженко О. М. Перспективні напрями управління ефективністю діяльності підприємства. *Приазовський економічний вісник. №5 (16)*. 2019. С. 120–125. (**Index Copernicus, Google Scholar**). (Особистий внесок автора: визначені перспективні напрями управління ефективністю діяльності підприємства та проаналізовані новітні концепції управління, 0,60 / 0,30 друк. арк.).

10. Баган Н. В. Теоретичні основи ефективності використання ресурсів аграрних підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: «Економічні науки»*. Хмельницьк, 2021. С. 282–287. (**Index Copernicus, Google Scholar, CrossRef**). (0,44 друк. арк.).

11. Баган Н. В. Напрями підвищення ефективності використання ресурсів аграрних підприємств. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. Тернопіль, 2021. Том 6. № 3. С. 190 – 196. (**Index Copernicus, Google Scholar**). (0,50 друк. арк.).

Праці апробаційного характеру:

12. Баган Н. В. Ресурси аграрних підприємств та агропродовольчий ринок. *Розвиток агропродовольчого ринку в умовах глобалізації економіки* : матер. Всеукр. наук.-практ. конфер., м. Полтава, 30 листопада 2017 р. Полтава : кафедра економіки підприємства ПДАА, 2017. С. 117–121. (0,18 друк. арк.).

13. Березіна Л. М., Баган Н. В. Тенденції використання трудових ресурсів регіону. *Менеджмент XXI століття* : глобалізаційні виклики : матер. II Міжнар. наук.-практ. конфер., м. Полтава, 19 квітня 2018 р. Полтава : ПП «Астроя», 2018. С. 102–105. (Особистий внесок автора: визначені негативні тенденції використання трудових ресурсів у Полтавській області, 0,09 / 0,05 друк. арк.).

14. Berezina L. M., Bahan N. V. Problems and prospects of financing agrarian enterprises. *Eastern European studies: economics, education and law* : Proceedings of the International Scientific Conference, Burgas, June 7-8, 2018 p. Bulgaria. Burgas : Publishing House FLAT Ltd-Burgas, 2018. P. 54–56. (Особистий внесок автора: визначені джерела фінансової підтримки аграрних підприємств, 0,14 / 0,08 друк. арк.).

15. Березіна Л. М., Баган Н. В. Інноваційна діяльність аграрних підприємств. *Інноваційний розвиток та безпека підприємства в умовах неоіндустріального суспільства* : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. студ. аспірантів та молодих вчених, м. Луцьк, 25 жовтня 2018 р. Луцьк, 2018. С. 7–9. (Особистий внесок автора: визначені особливості формування інноваційного типу розвитку в аграрних підприємствах, 0,14 / 0,10 друк. арк.).

16. Березіна Л. М., Баган Н. В. Особливості еколого-економічного розвитку земельних ресурсів аграрних підприємств. *Наукове забезпечення економічного розвитку, правового регулювання і управління в агропромисловому комплексі* : матер. II Міжнар. наук.-практ. конфер. м. Полтава, 29 березня 2019 р. Полтава: ПДАА, 2019. С. 3–6. (Особистий внесок автора: визначені недоліки використання земельних ресурсів аграрних підприємств, 0,17 / 0,10 друк. арк.).

17. Баган Н. В. Вплив ризиків на використання ресурсів аграрних підприємств. *Менеджмент, підприємництво та цифрові інновації: аналіз тенденцій та науково-економічний розвиток* : матер. Міжнар. наук.-практ. конфер. м. Львів, 30 березня 2019 р. ГО «Львівська економічна фундація». Львів: ЛЕФ, 2019. С. 28–29. (0,10 друк. арк.).

18. Березіна Л. М., Баган Н. В. Особливості інноваційного менеджменту аграрних підприємств. *Менеджмент XXI століття : глобалізаційні виклики* : матер. III Міжнар. наук.-практ. конфер., м. Полтава, 23–24 квітня 2019 р. Полтава : ТОВ «Сімон», 2019. С. 84–86. (Особистий внесок автора: визначені причини гальмування інноваційного розвитку аграрних підприємств, 0,11 / 0,04 друк. арк.).

19. Баган Н. В. Актуальні проблеми використання земельних ресурсів аграрних підприємств. *Стратегії інноваційного розвитку економіки: проблеми, перспективи, ефективність* : матер. Міжнар. наук.-практ. конфер., м. Київ, 31 травня 2019 р. К. : Аналітичний центр «Нова Економіка», 2019. С. 28–31. (0,18 друк. арк.).

20. Баган Н. В. Вплив інновацій на розвиток ресурсного потенціалу аграрних підприємств. *Управління ресурсним потенціалом господарюючих суб'єктів в умовах глобальних економічних трансформацій* : матер. наук.-практ. інтернет-конфер. студ. та молодих вчених з між нар. участю, Харків – Пшеворськ, 19 червня 2019 р. Національний аерокосмічний університет імені М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», Wyższa Szkoła Społeczno-Gospodarcza w Przeworsku. Przeworsk : WSSG, 2019. С. 84–86. (0,14 друк. арк.).

21. Berezina L. M., Bahan N. V. Зарубіжний досвід функціонування ринку земель сільськогосподарського призначення. *Perspectives of world science and*

education: the 2 nd International scientific and practical conference, Osaka, 30-31 October 2019. Osaka, Japan: CPN Publishing Group, 2019. P. 524–529. (Особистий внесок автора: проведено дослідження досвіду формування і функціонування земельного ринку в США та країнах-членах ЄС, 0,18 / 0,10 друк. арк.).

22. Баган Н. В., Потяженко О. М. Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства. *Інноваційний розвиток та безпека підприємства в умовах неоіндустріального суспільства* : матер. Міжнар. наук.-практ. конфер. студ., аспірантів та молодих вчених, м. Луцьк, 31 жовтня 2019 р. Луцьк, 2019. С. 86–88. (Особистий внесок автора: встановлено напрями стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства відповідно до видів інноваційної діяльності, 0,08 / 0,05 друк. арк.).

23. Баган Н. В., Потяженко О. М. Теоретичні основи управління ефективністю діяльності підприємства. *Управління ресурсним забезпеченням господарської діяльності підприємств реального сектору економіки* : матер. IV Всеукр. наук.-практ. інтер.-конфер., м. Полтава, 01 листопада 2019 р. Полтава: РВВ ПДАА, 2019. С. 67–68. (Особистий внесок автора: визначено підходи до визначення поняття управління ефективністю, 0,12 / 0,08 друк. арк.).

24. Баган Н. В. Виробничий потенціал підприємства: теоретичний аспект. *Розвиток агропродовольчого ринку в умовах глобалізації економіки* : матер. II Всеукр. наук.-практ. конфер., м. Полтава, 31 березня 2020 р. Полтава, 2020. С. 81–84. (0,13 друк. арк.).

25. Баган Н. В. Ресурсне забезпечення аграрних підприємств. *Економічні та соціальні інновації як фактор розвитку економіки* : матер. III Міжнар. наук.-практ. конфер., м. Запоріжжя, 31 жовтня 2020 р. Запоріжжя : ГО «СІЕУ», 2020. С. 56–58. (0,10 друк. арк.).

26. Баган Н. В. Впровадження інноваційних технологій в аграрних підприємствах: проблеми та перспективи. *Актуальні проблеми використання потенціалу економіки країни: світовий досвід та вітчизняні реалії* : матер. V Міжнар. наук.-практ. конфер., м. Дніпро, 28 листопада 2020 р. Дніпро : ПДАБА, 2020. С. 105–108. (0,17 друк. арк.).

27. Баган Н. В. Процеси ресурсозбереження в аграрних підприємствах. *Наукове забезпечення економічного розвитку, правового регулювання, управління, енергоефективності та провайдингу екоінновацій в аграрній і суміжних галузях в умовах глобалізації* : матер. II Міжнар. наук.-практ. конфер., м. Полтава, 28 квітня 2021 р. Полтава. С. 25–30. (0,18 друк. арк.).

28. Баган Н. В. Внутрішні та зовнішні чинники впливу на ефективність використання ресурсів аграрних підприємств. *Innovations and prospects of world science* : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конфер., м. Ванкувер, 1-3 грудня 2021 р. Ванкувер, Канада, 2021. С. 1067–1070. (0,10 друк. арк.).

8. Відомості про апробацію результатів дисертації. Основні результати дослідження, висновки та пропозиції дисертації доповідалися, обговорювалися та одержали схвалення на 17 міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях, а саме: Всеукраїнська конференція «Розвиток агропродовольчого ринку в умовах глобалізації економіки» (м. Полтава, 30 листопада 2017 р.); II Міжнародна науково-практична конференція «Менеджмент XXI століття: глобалізаційні виклики» (м. Полтава, 19 квітня 2018 р.); Міжнародна науково-практична конференція «Східно-європейські дослідження: економіка, освіта і право» (м. Бургас, Болгарія, 7–8 червня 2018 р.); Міжнародна науково-практична конференція студентів, аспірантів та молодих вчених «Інноваційний розвиток та безпека підприємства в умовах неоіндустріального суспільства» (м. Луцьк, 25 жовтня 2018 р.); II Міжнародна науково-практична конференція «Наукове забезпечення економічного розвитку, правового регулювання і управління в агропромисловому комплексі» (м. Полтава, 29 березня 2019 р.); Міжнародна науково-практична конференція «Менеджмент, підприємництво та цифрові інновації: аналіз тенденцій та науково-економічний розвиток» (м. Львів, 30 березня 2019 р.); III Міжнародна науково-практична конференція «Менеджмент XXI століття: глобалізаційні виклики» (м. Полтава, 23–24 квітня 2019 р.); Міжнародна науково-практична конференція «Стратегії інноваційного розвитку економіки: проблеми, перспективи, ефективність». (м. Київ, 31 травня 2019 р.); Науково-практична Internet-конференція студентів та молодих вчених з міжнародною участю «Управління ресурсним потенціалом господарюючих суб'єктів в умовах глобальних економічних трансформацій» (Харків – Пшеворськ, 19 червня 2019 р.); II Міжнародна науково-практична конференція «Perspectives of world science and education» (м. Осака, Японія, 30-31 жовтня 2019 р.); Міжнародна науково-практична конференція студентів, аспірантів та молодих вчених «Інноваційний розвиток та безпека підприємства в умовах неоіндустріального суспільства» (м. Луцьк, 31 жовтня 2019 р.); IV Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Управління ресурсним забезпеченням господарської діяльності підприємств реального сектору економіки» (м. Полтава, 01 листопада 2019 р.); II Всеукраїнська науково-практична конференція «Розвиток агропродовольчого ринку в умовах глобалізації економіки» (м. Полтава, 31 березня 2020 р.); III Міжнародна науково-практична конференція «Економічні та соціальні інновації як фактор розвитку економіки» (м. Запоріжжя, 31 жовтня 2020 р.); V Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми використання потенціалу економіки країни: світовий досвід та вітчизняні реалії» (м. Дніпро, 28 листопада 2020 р.); II Міжнародна науково-практична конференція «Наукове забезпечення економічного розвитку, правового регулювання, управління, енергоефективності та провайдингу екоінновацій в аграрній і суміжних галузях в умовах глобалізації» (м. Полтава, 28 квітня 2021 р.); IV Міжнародна науково-

практична дистанційна конференція «Innovations and prospects of world science» (м. Ванкувер, Канада, 1–3 грудня 2021 р.).

9. Відповідність дисертації вимогам, що передбачені пунктом 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії. Дисертаційна робота Баган Надії Валеріївни на тему: «Формування та ефективність використання ресурсів аграрних підприємств» подана у вигляді спеціально підготовленої кваліфікаційної наукової праці на правах рукопису, яка виконана здобувачем особисто, містить наукові положення, нові науково обґрунтовані теоретичні результати проведених здобувачем досліджень, що мають істотне значення для галузі знань 05 – «Соціальні та поведінкові науки» та підтверджуються документами, які засвідчують проведення таких досліджень, а також свідчить про особистий внесок здобувача в науку та характеризується єдністю змісту, відповідає вимогам щодо її оформлення.

За актуальністю, науковою новизною, теоретичним, методичним і практичним значенням, обґрунтованістю одержаних результатів та оформленням дисертація відповідає чинним вимогам Міністерства освіти і науки України, зокрема п. 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, а її автор – Баган Надія Валеріївна – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії галузі знань 05 – Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 – Економіка.

Рецензенти:

Завідувач кафедри
підприємництва і права

Полтавського державного аграрного університету,
доктор економічних наук, професор

 Ханлар МАХМУДОВ

Доцент кафедри маркетингу

Полтавського державного аграрного університету,
кандидат економічних наук, доцент

 Тетяна ДЯДИК

31 серпня 2021 р.

